

NARODNE NOVINE

SLUŽBENI LIST SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE HRVATSKE

Broj 49. – God. XLII (CXLVIII)

Zagreb, utorak 25. studenoga 1986.

Poštarina plaćena u pošti
41000 Zagreb

SADRŽAJ

	Strana
579. Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta	932
580. Pravilnik o zaštiti na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala	942
581. Odluka Ustavnog suda Hrvatske broj U/I-80/1985 od 25. rujna 1986.	947
582. Odluka Ustavnog suda Hrvatske broj U/I-403/1985 od 2. listopada 1986.	948
583. Odluka Ustavnog suda Hrvatske broj U/I-242/1986 od 8. listopada 1986.	948
584. Odluka o troškovima u postupku pred Stalnim izbranim sudom pri Privrednoj komori Hrvatske	949
585. Odluka o naknadi troškova i nagradi arbitrima i drugim osobama u postupku pred Stalnim izbranim sudom pri Privrednoj komori Hrvatske	950
Ispravak Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima općina u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj	951

579

Na temelju člana 18. stava 1. Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“, br. 19/83 i 17/86), Republički komitet za rad i zapošljavanje na sjednici održanoj 22. listopada 1986. godine, donio je

PRAVILNIK

o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se pravila zaštite na radu pri utovaru i istovaru tereta u transportna sredstva cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa.

Ovim pravilnikom propisuju se i pravila zaštite na radu koja se primjenjuju pri utovaru i istovaru tereta u radnim prostorijama i prostorima izvan radnih prostorija.

Član 2.

Pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom dužne su primjenjivati organizacije koje projektiraju i izrađuju oruda za rad za utovar i istovar tereta kao i organizacije i poslodavci koji obavljaju poslove utovara i istovara tereta.

Član 3.

Pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom dužne su primjenjivati i organizacije koje projektiraju, izgrađuju i rekonstruiraju investicione objekte u kojima se obavljaju poslovi utovara, uskladištenja i istovara tereta.

Član 4.

Pravila zaštite na radu koja nisu utvrđena zakonom, ovim pravilnikom, drugim pravilnicima, standardima i tehničkim normativima, dužne su osigurati organizacije i poslodavci primjenom priznatih pravila zaštite na radu.

Pri utovaru i istovaru radioaktivnih, eksplozivnih, lako zapaljivih i drugih opasnih tvari, primjenjuju se pravila zaštite na radu koja su utvrđena posebnim propisima.

Član 5.

Organizacija je dužna u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu utvrditi vrste i opseg opasnosti pri utovaru i istovaru tereta.

Na temelju utvrđenih vrsta i opsega opasnosti, organizacija je dužna izvršiti osposobljavanje radnika za rad na siguran način pri utovaru i istovaru pojedinih vrsta tereta i utvrditi osobna zaštitna sredstva koja se pri obavljanju posla moraju koristiti.

Član 6.

Pravila zaštite na radu koja se odnose na:

- ispitivanje oruda za rad s povećanim opasnostima,
- ispitivanje radne okoline,
- privremena i zajednička radilišta,
- evakuaciju i spasavanje radnika,
- prvu pomoć i medicinsku pomoć,
- zabranu pušenja, uživanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti na radu,
- isprave i evidencije,
- dužnosti organizacije prema organima nadzora i
- dužnosti i ovlaštenja radnika raspoređenih na poslove i radne zadatke s posebnim ovlaštenjima i odgovor-

nostima i unutarnji nadzor, utvrđuje organizacija samoupravnim općim aktom o zaštiti na radu prema utvrđenim vrstama i opsegu opasnosti koje proizlaze iz poslova i zadataka u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu.

II. PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

1. Zajedničke odredbe

Član 7.

Pravila zaštite na radu propisana Pravilnikom o zaštiti na radu za radne i pomoćne prostorije i prostore na odgovarajući način se primjenjuju i pri utovaru i istovaru tereta u pogledu rasporeda, širine, kvalitete, obilježavanja, označavanja i osvjetljavanja unutrašnjih i vanjskih prometnica, utovarno-istovarnih površina te premoštenih prijelaza, platformi, utovarno-istovarnih mostova i galerija koje se koriste za utovar i istovar tereta.

Član 8.

Prije utovara i istovara tereta moraju se prethodno pregledati mjesta rada, i otkloniti eventualni nedostaci koji bi mogli ugroziti sigurnost radnika na radu.

Član 9.

Na mjestima na kojima se obavlja utovar i istovar tereta, zabranjeno je zadržavanje osoba koje ne rade na utovaru odnosno istovaru.

Član 10.

Utovar i istovar tereta mora se obavljati u namjenskoj, neoštećenoj i za rad sigurnoj ambalaži.

Član 11.

Pri ručnom utovaru i istovaru težina tereta ne smije biti veća od 25 kg, udaljenost na koju se teret prenosi ne smije biti duža od 60 m, a visina slaganja tereta viša od 1,5 m.

Ako se teret iz stava 1. ovoga člana prenosi na površinama pod nagibom do 25°, udaljenost na koju se teret prenosi ne smije biti duža od 50 m a duljina samog nagiba ne smije biti duža od 25 m.

Član 12.

Iznimno ručno prenošenje tereta može biti organizirano i tako da jedan radnik prenosi teret težine veće od 25 kg, ali ne veće od 50 kg.

Član 13.

Pri ručnom utovaru i istovaru tereta u valjkastoj ambalaži (bačve, role, bale i sl.) moraju se za utovar i istovar tereta u transportna sredstva koristiti za valjanje tereta posebno izrađene naprave koje se moraju na siguran način oslanjati na transportno sredstvo.

Ako se pod skladišta ne nalazi na istoj razini s podom transportnog sredstva, utovar i istovar tereta u valjkastoj ambalaži može se obavljati ručno samo ako teret nije teži od 200 kg i ako je osigurana odgovarajuća kosina.

Član 14.

Utovar valjkastih tereta u transportno sredstvo i njihov istovar na utovarno-istovarne površine mora se vršiti tako, da se valjkasti tereti postavljaju vertikalno ili osiguraju s posebno izrađenim klinovima koji sprečavaju njihovo pomicanje.

Tereti iz stava 1. ovoga člana koji sadrže otrovne i jetke tekućine, moraju se postavljati tako da nalivni otvori budu odozgo i da je onemogućeno prolijevanje tekućine.

Član 15.

Ako se utovar i istovar valjkastih tereta obavlja ručnim valjanjem tereta na kosini, radnici se moraju nalaziti s obje strane naprave koja se koristi pri takvom radu.

Pri valjanju tereta iz stava 1. ovoga člana po ravnim površinama, radnici se moraju nalaziti iza tereta koji valjaju.

Član 16.

Prenošenje jetkih i nagrizajućih tekućina smještenih u staklenoj ili sintetičkoj ambalaži težine preko 10 kg, moraju obavljati dva radnika.

Član 17.

Prije ručnog prenošenja staklenih posuda s jetkim i nagrizajućim tekućinama smještenih u zaštitnoj ambalaži, mora se utvrditi ispravnost zaštitne ambalaže i njenih ručica.

Član 18.

Zabranjeno je prenošenje na ledima ili u naručju posuda s jetkim ili nagrizajućim tekućinama.

Član 19.

Bačve, burad i sanduci s jetkim i nagrizajućim tvarima ne smiju se prevrtati, valjati, odnosno gurati, nego samo prenositi.

Član 20.

Staklena ambalaža u kojoj se nalaze jetke i nagrizajuće tekućine, mora biti zatvorena i zaštićena oblogom od odgovarajućeg materijala, a pri prijevozu u transportnom sredstvu mora biti osigurana od pomicanja.

Član 21.

Ako se prenošenje jetkih i nagrizajućih tekućina obavlja u ambalaži od stakla, sintetičkog materijala i sl. ručice na takvoj ambalaži moraju svojom čvrstinom odgovarati težini tereta i biti dobro pričvršćene za ambalažu.

Prenošenje tekućine iz stava 1. ovoga člana mora se obavljati upotrebom kolica, nosiljke i sličnih naprava.

Na sredstvima rada iz stava 2. ovoga člana moraju biti predviđena ležišta obložena mekim materijalom za smještaj ambalaže.

Član 22.

Pri utovaru i uskladištenju tereta različitih vrsta, mora se teret slagati prema obliku, veličini i materijalu.

Slaganje tereta iz stava 1. ovoga člana obavlja se na način da se najprije slaže teret veće težine.

Član 23.

Komadni teret mora biti stabilno složen.

Pri skidanju komadnog tereta iz složaja, mora se prethodno i u toku rada provjeravati stabilnost složaja.

Član 24.

Pri utovaru i istovaru rasutih tereta zabranjeno je teret potkopavati.

Radi sprečavanja zarušavanja, manipuliranje rasutim teretom se mora obavljati odozgo na dolje na način da se osigura prirodni nagib rasutog tereta.

Ako se manipulacija s rasutim teretom obavlja u etažama, visina etaže ne smije biti viša od 2 m.

Član 25.

Utovar, istovar i prijevoz boca s plinovima pod pritiskom, mora se obavljati na slijedeći način:

1. boce se ne smiju bacati i valjati,

2. ventili punih i praznih boca moraju biti zatvoreni i zaštićeni metalnim kapama;

3. boce se moraju osigurati od pomicanja i međusobnog sudaranja;

4. pune boce moraju se transportirati u ležećem položaju, osim boca s propanom i butanom koje se moraju transportirati u stojećem položaju;

5. boce s plinovima pod pritiskom moraju biti zaštićene od utjecaja sunčevih zraka i drugih izvora topline.

Član 26.

Pri ručnom utovaru i istovaru dugih tereta (profila, cijevi, greda, trupaca, tračnica i sl.) u transportna sredstva, ovlaštenu radnik koji rukovodi utovarom i istovarom tereta dužan je odrediti način utovara i istovara, obavezu korištenja odgovarajućih pomoćnih sredstava (kosine, vodilica i dr.) i broj radnika za obavljanje tih poslova.

Član 27.

Ako se utovar i istovar tereta obavlja u grupama radnika, organizacija je dužna odrediti i ovlastiti radnika koji će koordinirati rad grupe.

Radnik iz stava 1. ovoga člana dužan je odrediti način rada, sredstva rada i izvršiti raspored radnika u grupama prema tehnologiji utovara i istovara pojedinih vrsta tereta.

Član 28.

Iznimno tereti se mogu utovarivati, istovarivati i premještati po vodoravnoj i kosoj površini s nagibom do 15° pomoću cijevi, valjaka, saonica, limenih postelja i sl. i to ručno, čekrkom ili motornim vozilom.

Član 29.

Mehanizirani utovar u transportno sredstvo i istovar tereta iz transportnog sredstva pomoću dizalice, prenosne trake, utovarivača ili sličnog uređaja, mora se obavljati po unaprijed utvrđenoj tehnologiji rada.

Član 30.

Visina naslaga tereta na utovarno-istovarnim površinama pri mehaniziranom utovaru i istovaru, mora biti u skladu s tehničkim mogućnostima mehaniziranih sredstava rada.

Član 31.

Zabranjeno je pomoću dizalica i drugih mehaniziranih sredstava podizati terete zasute zemljom, pijeskom ili drugim materijalom, odnosno terete koji su ukopani, zalijepljeni, međusobno povezani i sl.

Član 32.

Zabranjen je prijevoz osoba viličarima, dizalicama, traktorima, guračima i drugim prijevoznim i prijenosnim sredstvima osim osoba za koje je na tim sredstvima rada osigurano dodatno sjedište.

2. Rad s transporterima (trakasti, pužni, vijčani, pneumatski i hidraulični)

Član 33.

Transporteri s trakom, grabljama, lancima i sličnim sredstvima za prenošenje tereta, moraju se postavljati tako da s jedne njihove strane ostane slobodan prostor za prolaz, širine najmanje 1 m.

Transporteri s trakom širine preko 800 mm moraju imati mogućnost pristupa traci s obje strane.

Član 34.

Kod pokretnih transporterata s uređajem za mijenjanje kuta nagiba trake, mora postojati uređaj za osiguranje

utvrđenog položaja nagiba trake u toku jedne radne operacije.

Transporter iz stava 1. ovoga člana smije se premještati samo sa spuštenu trakom u krajnjem donjem položaju.

Zabranjeno je premještanje pokretnih transporterata za vrijeme rada.

Član 35.

Pri puštanju trake transporterata u pogon, nije dozvoljeno traku povlačiti ili na drugi način pomagati njeno pokretanje.

Za vrijeme rada transporterata nije dozvoljeno radnicima stajati u zoni opasnosti, čistiti traku i valjke, niti obavljati bilo kakve popravke na transporteru.

Član 36.

Uključivanje i isključivanje transporterata smije obavljati samo za to određena osoba, koja je dužna prije puštanja transporterata u rad provjeriti ispravnost transporterata i da se u zoni opasnosti ne nalaze radnici.

Član 37.

Uređaji za uključivanje i isključivanje transporterata moraju biti konstruirani i izvedeni na prikladnim mjestima tako da omogućavaju u slučaju opasnosti brzo zaustavljanje transporterata.

Član 38.

Stabilni transporterati s čeličnom konstrukcijom postavljeni na vanjskim prostorima, moraju biti zaštićeni od atmosferskog pražnjenja preko uzemljivača.

Transporteri iz stava 1. ovoga člana moraju imati izvedenu vodotijesnu električnu instalaciju.

Član 39.

Ako se u procesu rada pojavljuje prašina, električna instalacija na transporterima mora biti izvedena u prahotijesnoj izvedbi.

Član 40.

Transporteri koji koriste električnu energiju, moraju imati zaštićenu metalnu konstrukciju od previsokog napona dodira.

Ako se transporterati nalaze na otvorenom prostoru, metalna konstrukcija transporterata mora biti spojena na uzemljivač gromobranske instalacije.

3. Rad s viličarima

Član 41.

Organizacija je dužna samoupravnim općim aktom o zaštiti na radu utvrditi uvjete u pogledu dobi života, spola, stručne sposobnosti, zdravstvenog stanja i psihičke sposobnosti za vozače viličara, u skladu s Pravilnikom o poslova s posebnim uvjetima rada.

Organizacija je dužna zavisno o tehnologiji rada izraditi poseban program za osposobljavanje vozača viličara na temelju utvrđenih vrsta i opsega opasnosti.

Organizacija može program osposobljavanja vozača viličara izraditi i izvoditi sama ili te poslove povjeriti organizacijama koje te poslove obavljaju.

Član 42.

Viličar se smije kretati samo po površinama čija nosivost odgovara ukupnom opterećenju viličara s teretom.

Član 43.

Površine po kojima se kreću viličari moraju biti izvedene i održavane tako, da odgovaraju tehničkim karakteristikama viličara i vrsti tereta koji se prenosi.

Član 44.

Vozač viličara dužan je upotrebljavati viličar prema njegovoj namjeni i na način kojim se osigurava siguran rad.

Član 45.

Organizacija je dužna onemogućiti da viličarima upravljaju radnici kojima oni nisu povjereni.

Viličari koji se ne koriste moraju biti zaključani, a ključevi se moraju nalaziti kod ovlaštenog radnika.

Član 46.

Teret koji se prenosi viličarom mora se slagati na palete ili podmetače koji omogućavaju siguran zahvat tereta vilicom.

Pri skidanju tereta s naslage, zahvatna vilica ne smije se silom gurati među teret ako između redova naslaga ne postoji slobodan prostor za prolaz vilica.

Član 47.

Teret na zahvatnoj vilici mora biti raspoređen ravnomjerno na oba kraka vilice i ležati oslonjen na stražnjem dijelu nosača vilica.

Član 48.

Teret složen na vilici ne smije zaklanjati vidik vozaču viličara.

Ako se prilikom prenošenja tereta ne može izbjeći zaklanjanje vidika vozaču, osoba određena za to mora davati ugovorene znakove vozaču pri dizanju i prenošenju tereta.

Član 49.

Visina tereta koji se prenosi na vilicama viličara zavisi o karakteristikama viličara, vrsti i obliku tereta, nagibu i stanju prometnice, a mora se za pojedine terete utvrditi tako, da bude osigurana stabilnost viličara pri prijenosu tereta.

Član 50.

Prijenos tereta viličarom mora se obavljati sa spuštanim vilicama koje su nagnute prema konstrukciji viličara.

Visina tereta iznad prometnice mora biti takva da onemogućava udaranje i zapinjanje tereta o prometnicu.

Član 51.

Nije dozvoljeno viličarom izvlačenje ili guranje tereta kao ni podizanje, spuštanje i prenošenje tereta obješenog o viljuške.

Član 52.

Organizacija je dužna u radnoj okolini u kojoj postoji opasnost od eksplozije i požara utvrditi uvjete pod kojima se viličari smiju koristiti.

Član 53.

Ako se viličar koristi po nepovoljnim vremenskim prilikama, u uvjetima niskih temperatura, u radnoj okolini u kojoj su prisutne fizikalne i kemijske štetnosti, noću i u drugim sličnim okolnostima, moraju se na odgovarajući način primijeniti pravila zaštite na radu koja su ovim pravilnikom utvrđena za traktore i utovarivače.

4. Rad s dizalicama i autodizalicama

Član 54.

Pri radu na utovaru i istovaru tereta pomoću dizalica, primjenjuju se propisana pravila zaštite na radu za odgovarajuće vrste dizalica i pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom.

Dizalice iz stava 1. ovoga člana smiju se koristiti samo prema namjeni i uputama proizvođača.

Član 55.

Sredstva za zahvaćanje tereta moraju imati oznaku o dopuštenom opterećenju.

Teret mora biti zahvaćen zahvatnim sredstvom na način da ne može doći do ispadanja ili rasipanja tereta.

Član 56.

Ako pri prenošenju tereta nastanu oštećenja na dizalici ili njenim zahvatnim sredstvima, odgovorna osoba dužna je obustaviti rad dok se ne otklone nastale promjene na sredstvima rada.

Član 57.

Ako se dizalicom prenosi teret u ambalaži, mora ambalaža biti ispravna, imati oznaku težine i sadržine, a po potrebi i podatke o veličini tereta.

Teret u ambalaži mora biti učvršćen tako da se teret ne pomiče.

Član 58.

Ako se ambalažiraju posebni tereti različitih oblika i pomaknutih težišta, organizacija koja vrši ambalažiranje, dužna je označiti mjesta zahvaćanja tereta s dizalicom ili na ambalaži ugraditi elemente o koje se zahvaća teret.

Vozač tereta dužan je terete iz stava 1. ovoga člana zahvaćati na predviđeni način.

Član 59.

Ovlašteni radnik u organizaciji dužan je na temelju propisane tehnologije rada ili pravila struke, ovisno o vrsti tereta, odrediti način zahvaćanja i prenošenja tereta (užetom, mrežom, specijalnom napravom, i dr.).

Član 60.

Pri prenošenju tereta u ambalaži učvršćenoj pasicama, nije dozvoljeno zahvaćati teret za pasice.

Pasice iz stava 1. ovoga člana moraju teret obuhvaćati tako da pri prenošenju tereta ne može doći do pomicanja pasica.

Član 61.

Teret se mora zahvaćati tako da se težište tereta nalazi u okomici ispod kuke dizalice, a daljnje prenošenje tereta može se nastaviti samo ako je teret obješen na dizalici zauzeo pravilan položaj i ako se ne njiše.

Član 62.

Ako se utovar i istovar boca s plinovima pod pritiskom obavlja dizalicama, moraju se za prijenos boca koristiti sanduci, odgovarajuće palete ili čelične mreže.

Član 63.

Pri utovaru i istovaru dugačkih tereta koji se slažu u naslage pomoću dizalice, mora teret na krajevima biti vezan uzadima radi sprečavanja njegovog slobodnog okretanja.

Radnici koji drže krajeve užadi moraju stajati izvan manipulativnog prostora dizalice.

Član 64.

Radnici koji rade na utovaru i istovaru tereta dizalicom, moraju napustiti manipulativni prostor dizalice čim se teret podigne iznad podloge na visinu veću od 10 cm i ne smiju ulaziti u manipulativni prostor dizalice dok se teret ne spusti na visinu do 10 cm iznad podloge na koju se odlaže.

Član 65.

Pri utovaru i istovaru tereta iz kamiona, vagona i drugih prijevoznih sredstava, radnici se moraju odmaknuti od tereta na udaljenost izvan zone opasnosti.

Ako se teret utovaruje ili istovaruje u blizini zida građevinskog objekta ili drugih prepreka, radnici se ne smiju nalaziti između tereta i zida odnosno drugih prepreka kako bi se onemogućilo uklještenje radnika između tereta i prepreke.

Član 66.

Pri manevriranju autodizalicom u blizini električnih vodova pod naponom, krak autodizalice mora biti postavljen tako da je isključena mogućnost njegovog približavanja ili dodira s električnim vodovima.

Dizaličar mora biti upoznat s dozvoljenom udaljenošću kraka dizalice od električnih vodova.

5. Rad s dizalima

Član 67.

Pri korištenju dizala primjenjuju se pravila zaštite na radu propisana Pravilnikom o tehničkim mjerama i uvjetima za dizala, pravila zaštite na radu propisana Pravilnikom o načinu ispitivanja određenih sredstava rada i radne okoline te sadržaju, obliku i načinu izdavanja isprava i pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom.

Organizacija koja koristi dizala dužna je posjedovati isprave i voditi evidencije rokova u kojima se mora izvršiti pregled ili ispitivanje dizala u skladu s propisima o zaštiti na radu.

Član 68.

Pri utovaru tereta u dizalo, teret se mora ravnomjerno rasporediti po podu dizala.

Teret u kabini dizala mora biti osiguran od pomicanja i rušenja.

Član 69.

Pri utovaru i istovaru tereta zabranjeno je udaranje teretom ili vozilom o stranice kabine dizala ili njegovu konstrukciju.

Član 70.

Pri utovaru i istovaru tereta pomoću villičara i drugih vozila, razina poda dizala na katovima i površinama s koje se utovaruje ili istovaruje teret, mora biti u istom nivou.

Ukoliko nije moguće osigurati točnost pristajanja kabine dizala u odnosu na nivo površine s koje se utovaruje ili istovaruje teret, potrebno je razliku nivoa premostiti odgovarajućom podlogom.

Točnost pristajanja kabine dizala iz stava 2. ovoga člana ne smije biti veća od ± 70 mm bez obzira na opterećenje dizala.

6. Rad s kontejnerima

Član 71.

Teret u kontejneru mora se razmjestiti tako da pritisak na pod i zidove bude što ravnomjerniji.

Teret u kontejneru mora biti osiguran od pomicanja, a između tereta i vrata kontejnera mora se ostaviti slobodan prostor od najmanje 3 cm.

Član 72.

Po završenom utovaru tereta u kontejner, mora se provjeriti da li su pravilno zatvorena vrata odnosno strane kontejnera.

Član 73.

Prije utovara kontejnera u transportno sredstvo, mora se provjeriti ispravnost kontejnera.

Ako se provjerom utvrdi da kontejner nije ispravan ili na njemu postoje oštećenja na stranicama ili vratima, ne smije se pristupiti utovaru kontejnera u transportno sredstvo.

Član 74.

Utovar i istovar kontejnera obavlja se mehaniziranim sredstvima rada namijenjenim za utovar i istovar kontejnera.

Ako se utovar i istovar kontejnera ne obavlja upotrebom sredstava rada iz stava 1. ovoga člana, radniku koji obavlja vezivanje kontejnera mora se osigurati siguran pristup na kontejner pomoću ljestava ili drugih pomoćnih sredstava.

7. Rad traktora s prikolicom

Član 75.

Pri utovaru i istovaru tereta u traktorske prikolice primjenjuju se pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom u poglavlju 10. Utovar i istovar tereta u teretna motorna vozila.

Član 76.

Traktor s prikolicom mora se za utovar, istovar i prijevoz tereta upotrebljavati prema uputstvu proizvođača u pogledu namjene, dopuštene vučne sile traktora i dopuštene nosivosti prikolice.

Traktor s prikolicom smije se koristiti na terenu pod nagibom prema uputama proizvođača traktora i u ovisnosti o visini težišta tereta na prikolici.

Član 77.

Vožnja i okretanje traktora s prikolicom na terenu pod nagibom smije se obavljati samo ako su poduzete mjere da ne dode do prevrtanja traktora ili prikolice.

Član 78.

Ako se traktor s prikolicom koristi za utovar, istovar i prijevoz tereta po nepovoljnim vremenskim prilikama, mora imati ugrađenu kabinu za zaštitu vozača od vremenskih nepogoda.

Kabina iz stava 1. ovoga člana mora imati ugrađena sigurnosna stakla na vjetrobranu i prozorima a vjetrobransko staklo mora imati ugrađen brisač.

Član 79.

Ako se traktor s prikolicom koristi za utovar, istovar i prijevoz tereta u uvjetima niskih temperatura nižih od 273 K (0° C), kabina traktora mora imati uređaj za zagrijavanje.

Član 80.

Traktor s kabinom koja je predviđena za skidanje, mora imati uređaj za lako namještanje i skidanje kabine.

Za sigurno ulaženje i izlaženje vozača iz kabine traktora, moraju biti izvedene stepenice s rukohvatom.

Član 81.

Traktor mora imati ispravnu radnu i parkirnu kočnicu i pokazivače pravca.

Za rad noću na prednjem dijelu traktora moraju biti ugrađena dva glavna fara s oborenim i pozicionim svjetlom, a na stražnjem dijelu ugrađena poziciona i stop svjetla.

Prikolica traktora mora imati parkirnu kočnicu i pokazivače pravca i stop svjetlo, a za rad noću poziciono svjetlo.

Član 82.

Prije pokretanja traktora vozač je dužan provjeriti da se nitko ne nalazi u zoni opasnosti ispred, iza ili između traktora i prikolice.

Član 83.

Vozaču traktora zabranjena je vožnja radnika na traktoru ili u prikolici ako za tu namjenu nisu ugrađena sjedišta ili posebna mjesta za prijevoz radnika koji rade na utovaru i istovaru tereta.

Član 84.

Brzina vožnje traktora s prikolicom mora biti prilagođena veličini i obliku tereta koji se prevozi te stanju prometne površine ili puta po kome se traktor kreće.

Kod vožnje traktorom nije dopušteno naglo kočenje i mijenjanje smjera vožnje.

8. Rad s utovarivačima

Član 85.

Utovarivači kao samohodni strojevi koji se kreću na točkovima ili gusjenicama a služe za utovar rasutih i drugih tereta u prijevozna sredstva, moraju se koristiti prema njihovoj namjeni i tehničkom uputstvu proizvođača a naročito u pogledu dopuštene nosivosti i dopuštenog kuta nagiba terena po kome se kreću.

Član 86.

Utovarivač mora biti tako izveden i opremljen zaštitnim napravama da pokretni, rotirajući i drugi dijelovi za vrijeme rada ne ugrožavaju rukovaoca.

Član 87.

Sjedalo vozača mora biti izvedeno tako da:

– osigurava takav položaj vozača da su mu pristupačne sve komande za lako i sigurno upravljanje i nesmetan vidik na sve strane;

– onemogućiti ispadanje vozača na neravninama i pri naglom okretanju;

– omogućiti ugodan položaj tijela i podešavanje prema visini i tjelesnoj težini vozača;

– svojom konstrukcijom (tapeciranjem, ugradnjom opruga i amortizera) otklanja nepovoljno djelovanje potresa i udaraca do kojih dolazi pri radu i za vrijeme vožnje.

Član 88.

Na utovarivaču moraju biti ugrađene stepenice ili nogostup s rukohvatom za penjanje odnosno silaženje s upravljačkog mjesta.

Član 89.

Za zaštitu rukovaoca od vremenskih nepogoda i prašine, utovarivač mora imati kabinu iz koje je omogućena dobra vidljivost na sve strane.

Prozori na kabini moraju biti izvedeni od sigurnosnog stakla s brisačima vjetrobrana.

Utovarivač mora biti opremljen zvučnim signalom.

Ako se rad obavlja noću, utovarivač mora biti snabdjeven rasvjetnim tijelima za osvjetljavanje radnog prostora i prolaza kojima se kreće.

Član 90.

Ako se utovar i istovar tereta utovarivačem obavlja iznad glave vozača, mora utovarivač imati čvrsti pokrov iznad sjedišta vozača koji potpuno zaštićuje mjesto rukovaoca i uređaje na utovarivaču od slučajnog pada tereta.

Član 91.

Pri utovaru tereta utovarivačem, mora se za to koristiti odgovarajuće ispravno zahvatno sredstvo (kabao, grabilica i sl. u ovisnosti o vrsti tereta).

Teret se mora zahvatiti i prenositi tako, da zahvaćeni teret ne pada sa zahvatnog sredstva i ne ugrožava rukovaoca utovarivača i ostale radnike na radu.

Član 92.

U manevarskom prostoru utovarivača ne smiju se nalaziti radnici ni drugo osoblje.

Član 93.

Prije početka rada s utovarivačem, rukovalac mora provjeriti ispravnost uređaja za podizanje i prijenos tereta u neopterećenom stanju podizanjem i spuštanjem zahvatnog sredstva.

Početak rada s utovarivačem, rukovalac mora označiti zvučnim signalom radi upozorenja prisutnim radnicima.

Član 94.

Za vrijeme prekida rada s utovarivačem, rukovalac mora spustiti zahvatno sredstvo (kabao, grabilicu i sl.) na zemlju, isključiti rad motora, osigurati utovarivač od pokretanja i zaključati kabinu utovarivača.

9. Utovar i istovar tereta u prijevozna sredstva cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa

Član 95.

Pod radom na utovaru tereta i istovaru tereta podrazumijeva se, u smislu ovoga pravilnika, ručni, polumehanizirani i mehanizirani utovar i istovar tereta u prijevozna sredstva cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa (u daljem tekstu: prijevozno sredstvo).

Član 96.

Prije početka utovara tereta u prijevozno sredstvo i istovara tereta iz prijevoznog sredstva, moraju se poduzeti sve potrebne radnje kojima se sprečava da se prijevozno sredstvo pomiče s mjesta na kome je zaustavljeno odnosno privezano.

Član 97.

Prije početka utovara tereta u prijevozno sredstvo i istovara tereta iz prijevoznog sredstva, odgovorna osoba mora ovisno o vrsti tereta poduzeti slijedeće mjere za siguran rad:

1. osigurati ispravnost tovarnih površina (ispravnost poda, podloge i površine, odstranjenost ostataka tereta i dijelova ambalaže i sl.);

2. osigurati dobru osvjetljenost radnog prostora;

3. osigurati dobro provjetravanje radnog prostora;

4. zaustaviti rad pogonskog motora prijevoznog sredstva radi otklanjanja buke, vibracija i zagađenosti zraka ispušnim plinovima;

5. zabraniti snabdijevanje prijevoznog sredstva gorivom za vrijeme utovara i istovara tereta;

6. zabraniti popravak bilo kojih dijelova prijevoznog sredstva za vrijeme utovara i istovara tereta osim na brodovima gdje je taj prostor izdvojen od površina i prostora za utovar i istovar tereta;

7. provjeriti ispravnost položaja i stabilnost tereta;

8. spriječiti pušenje, zavarivanje i bilo koje druge radnje koje bi mogle izazvati požar ili eksploziju ako se obavlja utovar i istovar lakozapaljivih i eksplozivnih tereta.

Član 98.

Prijevozna i prenosna sredstva pogonjena motorima s unutrašnjim sagorijevanjem, ne smiju se upotrebljavati u zatvorenim vagonima i sličnim prostorima, ukoliko nije osigurano provjetravanje tih prostorija.

Član 99.

Provjetravanje zatvorenih skladišta i brodskih skladišta mora se osigurati prirodnim ili umjetnim putem tako, da se postignu uvjeti rada propisani pravilima zaštite na radu.

Član 100.

Prije početka utovara i istovara tereta, mora se utvrditi da nije došlo do kvarenja ili zagađenja tereta.

Nije dozvoljeno radnicima koji rade na utovaru i istovaru tereta obavljati poslove s teretom na kojemu su nastale promjene koje mogu ugrožavati život ili zdravlje radnika.

S teretom iz stava 2. ovoga člana mora se postupati na način utvrđen posebnim propisima ili prema posebnoj uputi organizacije koja obavlja poslove utovara i istovara tereta.

Član 101.

Upotreba mehaniziranih sredstava za utovar i istovar tereta u zatvorenim skladištima, vagonima, sanducima kamiona, brodskim skladištima i drugim transportnim sredstvima je dozvoljena samo uz uvjet ako slobodan manevarski prostor omogućava nesmetanu upotrebu mehaniziranih sredstava.

Slobodnim manevarskim prostorom iz stava 1. ovoga člana smatra se prostor koji omogućava nesmetan prolaz i rad mehaniziranog sredstva.

Prolaz iz stava 2. ovoga člana mora biti sa svake strane najmanje za 0,5 m širi mjereno od bočnih rubova gabarita mehaniziranog sredstva i tereta koji se prenosi.

Član 102.

Podovi na koje se odlažu tereti moraju biti projektirani i izvedeni tako, da omogućavaju sigurno nošenje tereta bez prekoračenja dozvoljenih progiba.

Ako se manipulacija teretom obavlja mehaniziranim sredstvima, podovi skladišta i transportnih sredstava na koje se odlaže teret, moraju biti izvedeni tako da osiguravaju sigurno nošenje težine tereta i mehaniziranih sredstava bez prekoračenja dozvoljenih progiba, nagiba ili padanja poda.

Nosivost podova etažnih skladišta i brodova mora biti utvrđena, a na vidljivim mjestima mora biti označeno dopušteno opterećenje u N/m^2 .

Član 103.

Ako stabilnost uskladištenog tereta na otvorenoj površini može biti poremećena atmosferskim utjecajima, moraju se poduzeti posebne mjere sigurnosti od rušenja ili drugih promjena na odloženom teretu koje mogu ugroziti život ili zdravlje radnika.

Teret mora biti složen tako da pojedini dijelovi složenog tereta ne ulaze u prostor određen za prolaz ili transport.

Član 104.

Električna instalacija na utovarno-istovarnim površinama mora biti projektirana i izvedena tako, da omogućuje nesmetanu manipulaciju teretom i upotrebu transportnih i prijenosnih sredstava i da ne ugrožava osobe na radu.

Rasvjeta mora biti postavljena tako da osigurava dobru osvjetljenost radnih površina, prolaza, upozorenja, oznaka i uputa.

Član 105.

Teret u skladištu mora biti uskladišten tako da omogućava nesmetan pristup do električnih uređaja, naprava i rasvjetnih tijela, vatrogasnih uređaja i drugih sredstava za gašenje požara.

Visina naslaga tereta mora se odrediti u ovisnosti o dopuštenoj nosivosti površine poda, vrste i čvrstoće ambalaže i ambalažnih pasica, te obliku tereta.

10. Utovar i istovar tereta u teretna motorna vozila

Član 106.

Vozači i prateće osoblje raspoređeno na vozilima za prijevoz tereta, moraju ispunjavati uvjete za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada utvrđenim propisima zaštite na radu i posebnim propisima o sigurnosti i prijevozu u cestovnom prometu.

Osoblje iz stava 1. ovoga člana mora biti osposobljeno za rad na siguran način na temelju utvrđenih vrsta i opsega opasnosti koje proizlaze iz vrsta tereta i namjene teretnih motornih vozila za prijevoz klasičnih i specijalnih tereta.

Član 107.

Radnici koji se raspoređuju na motorna vozila radi obavljanja poslova utovara, pretovara ili istovara, moraju biti prethodno upoznati s načinom rada, opasnostima i mjerama zaštite na radu.

Pomoćni radnici, signalisti, vezači tereta i drugi koji se raspoređuju na specijalna motorna vozila, moraju biti prethodno osposobljeni za obavljanje određenog pomoćnog posla na takvim vozilima, te upoznati s opasnostima i mjerama zaštite na radu.

Član 108.

U pravilu, kretanje vozila na utovarno-istovarnim površinama, prilazima takvim površinama i prometnicama, treba biti jednosmjerno.

Ako na površinama iz stava 1. ovoga člana nije moguće osigurati jednosmjerno kretanje vozila, širina prometnica mora biti takva da osigurava dvosmjerno kretanje vozila.

Brzina kretanja vozila na površinama iz stava 1. i 2. ovoga člana ne smije biti veća od 10 km na sat, a u zatvorenim skladištima ne smije biti veća od 5 km na sat.

Član 109.

Na utovarno-istovarnim površinama, prilazima takvim površinama i prometnicama unutar kruga organizacije, moraju biti postavljene odgovarajuće oznake i prometni znakovi.

Član 110.

Ako se na utovarno-istovarnim površinama, prilazima takvim površinama i prometnicama vozilo kreće unatrag, manevar se treba obavljati uz pomoć druge osobe koja se nalazi izvan vozila i koja vozaču daje određene ugovorene znakove.

Član 111.

Na utovarno-istovarnim površinama, razmak između vozila koja stoje u koloni ne smije biti manji od 1 m, a razmak između vozila koja stoje jedno uz drugo ne smije biti manji od 1,5 m.

Član 112.

Prije početka utovara tereta u vozilo i istovara tereta iz vozila, vozač je dužan osigurati vozilo od pokretanja za vrijeme utovara ili istovara tereta.

Član 113.

Ako se teret utovaruje ili istovaruje s perona, platforme ili rampe, vozilo mora biti postavljeno neposredno do perona, platforme ili rampe u istom nivou.

Ako nije moguće osigurati uvjete iz stava 1. ovog člana, onda se mora postaviti sigurno sredstvo za premošćenje razmaka i razlike u nivou.

Član 114.

Vozač teretnog vozila mora pri utovaru i istovaru tereta na vozilo osigurati da se:

– vozilo koristi samo za prijevoz onih tereta koji odgovaraju tehničkim karakteristikama vozila i specifičnostima tereta;

– ne utovaruje teret čija je težina veća od dopuštene za odnosno vozilo;

– teret u sanduku rasporedi tako da ne ugrožava sigurnost vožnje;

– stranice na sanduku vozila sigurno zatvore i na odgovarajući način učvrste;

– upozore radnici koji rade na utovaru i istovaru tereta na specifičnosti vezane uz karakteristike vozila i tereta;

– stranice sanduka otvaraju na način koji osigurava siguran rad;

– teret istovaruje na način i po postupku propisanim za odnosnu vrstu tereta i vozila.

Član 115.

Vozač mora biti uz vozilo za vrijeme utovara i istovara tereta i davati upute poslovođi transportnih radnika odnosno osobama koje vrše utovar ili istovar o načinu utovara i istovara tereta iz vozila.

Prije utovara tereta u vozilo, vozač je dužan vizuelno utvrditi ispravnost vanjskog stanja tereta i njegove ambalaže.

Vozač ne smije dopustiti utovar tereta u vozilo ako je na teretu utvrdio nedostatke koji mogu imati utjecaja na sigurnost utovara, istovara i prijevoza tereta.

Član 116.

Prije početka istovara tereta s vozila, vozač je dužan zajedno s odgovornim transportnim radnikom utvrditi stanje tereta na vozilu, posebno na okolnost da nije došlo do pomaka tereta na vozilu za vrijeme prijevoza koji bi mogao imati za posljedicu ugrožavanje života i zdravlja radnika za vrijeme istovara tereta.

Član 117.

Ako utovar u vozilo i istovar tereta iz vozila obavlja grupa radnika, onda se takav rad mora obavljati pod stalnim nadzorom za to određenog radnika, koji je dužan prije početka rada provjeriti ispravnost sredstava za utovar i istovar i osigurati uvjete za siguran rad radnika.

Član 118.

Teret u vozilu mora biti osiguran od pomicanja za vrijeme prijevoženja.

Teret na tovarnoj površini vozila mora biti postavljen ravnomjerno po cijeloj površini i mora biti složen tako, da osigurava stabilnost tereta i vozila za vrijeme prijevoza.

Teret se ne smije oslanjati na kabinu vozila.

Član 119.

Ako se teret oslanja na stranice sanduka teretnog vozila, prije istovara moraju se osloboditi stranice od tereta a tek onda se može pristupiti otvaranju sanduka.

U pravilu, stranicu sanduka vozila moraju otvarati dva radnika, a iznimno otvaranje sanduka može obavljati jedan radnik ako stranica to omogućava s obzirom na svoju veličinu i težinu.

Član 120.

Utovar i istovar komadnog tereta u vozilo obavlja se sa spuštenim stranicama radi sigurnije manipulacije s teretom.

Ako se utovar i istovar tereta iz stava 1. ovoga člana obavlja dizalicom ili na drugi način koji osigurava siguran rad radnika, može se utovar i istovar komadnog tereta obaviti i bez spuštanja stranica.

Pri obavljanju poslova iz stava 1. i 2. ovoga člana, radnici ne smiju stajati na teretu ako postoji mogućnost pomicanja tereta i pada s njega, ili ako se utovar ili istovar obavlja dizalicom pa prijeti opasnost od pada tereta na radnika.

Član 121.

Vozila namijenjena za prijevoz dugih tereta moraju biti za tu namjenu prilagođena i moraju biti opremljena posebnim ručicama na koje se teret može oslanjati za vrijeme prijevoza.

Visina tereta na vozilima iz stava 1. ovoga člana ne smije prelaziti visinu ugrađenih ručica. Ručice moraju biti na gornjem kraju povezane lancima.

Pri prijevozu tereta kraćih dužina, mora se osigurati oslanjanje tereta na najmanje dvije ručice.

Pri istovremenom prijevozu dužih i kraćih tereta, kraći tereti moraju biti složeni iznad dužih tereta.

Ako se za prijevoz tereta iz stava 1. ovoga člana koriste klasična vozila, mora se teret na vozilu osigurati lancima, čeličnim užadima, skobama ili se mora na drugi način osigurati potpuna stabilnost tereta pri prijevozu.

Član 122.

Utovar tereta na prikolice zglobnih kamiona (šlepera) mora se obavljati tako, da se omogući slobodno zakretanje vozila u odnosu na utovareni teret na prikolici.

Teret utovaren na prikolici iz stava 1. ovoga člana mora biti tako učvršćen, da ne dođe do pomicanja tereta prema kabini vozila za vrijeme vožnje ili naglog kočenja vozila.

Član 123.

Vozačima specijalnih vozila koja imaju mogućnost podizanja tovarnih sanduka, košara i drugih utovarno-istovarnih uređaja, zabranjena je vožnja vozilom s podignutim utovarno-istovarnim elementima i prijevoz osoba na tim elementima.

Član 124.

Kada se prijevoz praškastih i rasutih tereta obavlja auto-cisternama, silosima i drugim specijalnim vozilima, članovi posade tih vozila dužni su provjeriti da li su zatvorena sva okna i ventili na takvim vozilima nakon izvršenog utovara tereta.

Član 125.

Na auto-cisternama za prijevoz praškastih i rasutih tereta, zabranjeno je otvaranje okna kada se cisterna nalazi pod pritiskom.

Radnik koji je zadužen za otvaranje okna na cisternama iz stava 1. ovoga člana, dužan je provjeriti na manometru da li je pritisak zraka u cisterni i instalacijama (cijevima za transport rasutog tereta) izjednačen s atmosferskim tlakom.

Pored radnje iz stava 2. ovoga člana, radi sigurnosti, potrebno je prije otvaranja okna otvoriti odgovarajući ventil kojim se pritisak u cisterni izjednačuje s atmosferskim tlakom.

11. Utovar i istovar tereta u vozila željezničkog prijevoza

Član 126.

Pri radu na utovaru i istovaru tereta u željeznička transportna sredstva, primjenjuju se odredbe Pravilnika o zaštiti na radu na željeznicama, pravila zaštite na radu utvrđena propisima i pravilima željezničkih organizacija i pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom.

Član 127.

Utovar tereta u željeznička transportna sredstva mora se obavljati po uputama i pod nadzorom stručne osobe koja je osposobljena za rad na siguran način na tim poslovima.

Radnik iz stava 1. ovoga člana određuje način utovara tereta u željeznička transportna sredstva, vrstu priručnih sredstava i mehanizacije koja se pri utovaru mora koristiti, kao i način smještaja i učvršćivanja tereta u željeznička transportna sredstva.

Prije istovara tereta iz željezničkih transportnih sredstava, radnik iz stava 1. ovoga člana, dužan je prethodno obaviti vizuelnu provjeru na koji način je teret učvršćen i da li je došlo do pomaka tereta za vrijeme transporta.

Član 128.

Kod zatvorenih željezničkih vagona, moraju se zatvorena vrata vagona pažljivo otvarati povlačenjem a ne guranjem da ne dode do povrede radnika u slučaju da se teret za vrijeme transporta oslonio na vrata vagona.

Radnici koji obavljaju otvaranje vrata željezničkih vagona moraju stajati sa strane od otvora vratiju.

Član 129.

Radnici koji obavljaju utovar i istovar tereta iz željezničkih transportnih sredstava, ne smiju se nalaziti između transportnih sredstava, između transportnih sredstava i skladišnih odnosno utovarnih rampi, niti na drugim mjestima u zonama opasnosti pri manipulaciji s teretom.

Ako se utovar i istovar tereta obavlja dizalicom, radnicima je zabranjeno zadržavanje ispod slobodno visećeg tereta na dizalici.

Član 130.

Željezničko transportno sredstvo mora se prije utovara ili istovara tereta postaviti tako da u odnosu na objekte i smještaj tereta na utovarno-istovarnim površinama ne stvara zapreke pri rukovanju s teretom.

Član 131.

Ako se manipulacija teretom obavlja u željezničkim skladištima kroz više vratiju različitih širina, mora širina prolaza za manipulaciju s teretom iznositi najmanje kao što je širina otvora najširih vratiju.

Član 132.

Teret koji se istovaruje iz željezničkih transportnih sredstava, mora se odlagati na udaljenosti najmanje 2 m

od vanjske strane tračnica kod visine slaganja tereta do visine 1,2 m.

Ako se teret iz stava 1. ovoga člana slaže na visinu preko 1,2 m, mora biti udaljen od vanjske strane tračnica najmanje 2,5 m.

Član 133.

Rasuti tereti koji se istovaruju pored pruge moraju se odlagati pod prirodnim kutom nagiba za odnosnu vrstu tereta, a udaljenost od vanjske strane tračnica ne smije biti manja od 1 m.

Član 134.

Pri ručnom utovaru i istovaru željezničkih tračnica i drugih dugačkih profila iz otvorenih vagona, moraju se koristiti vodilice – kosine.

Za tračnice i profile dužine do 12 m moraju se postaviti dvije vodilice, za dužine od 12 do 18 m moraju se postaviti 3 vodilice, a preko dužine od 18 m moraju se postaviti četiri vodilice.

Vodilice se moraju postaviti na vagon tako da površina nalijeganja bude najmanje 20 cm, a na tlu moraju biti osigurane od pomicanja.

Član 135.

Poslovima utovara i istovara tračnica i drugih dugačkih profila iz člana 134. ovoga pravilnika mora rukovati stručna osoba osposobljena za obavljanje tih poslova.

Osoba iz stava 1. ovoga člana određuje način obavljanja poslova i broj radnika koji će poslove obaviti.

Član 136.

Postavljanje vagona na utovarno-istovarnim površinama obavlja se u pravilu lokomotivom, vučnim željezničkim vozilom ili pomoću traktora.

Ako se vagon zbog utovara ili istovara tereta postavlja ručno, ovim poslom mora rukovoditi stručna osoba osposobljena za obavljanje tih poslova.

Manevriranje traktorom, cestovim vozilom, stočnom zapregom i ljudskom snagom, smije se obavljati samo ako je takvo manevriranje posebnom uputom predviđeno za pojedine kolosijeke.

12. Utovar i istovar tereta u brodove i druge plovne objekte

Član 137.

S utovarom i istovarom tereta u plovni objekt smije se započeti tek nakon što je plovni objekt ispravno privezan uz obalu, i nakon što su ispravno postavljene i osigurane glavne brodske stepenice za dolaženje i silaženje radnika s plovnog objekta.

Član 138.

Utovar i istovar tereta s plovnog objekta smije se obavljati samo ako to vremenski uvjeti dozvoljavaju.

Član 139.

Ako se utovar i istovar tereta s plovnih objekata obavlja s dizalicama i uređajima ugrađenim na plovnom objektu, ne smije se započeti s utovarom i istovarom tereta dok se ne utvrdi da su sredstva plovnog objekta za manipulaciju s teretom ispravna, i da posjeduju odgovarajuću ispravu izdanu u rokovima propisanim posebnim propisima.

Član 140.

Za vrijeme utovara i istovara goriva u plovni objekt, ne smiju se na plovnom objektu obavljati druge radne operacije koje mogu ugroziti život i zdravlje radnika.

Prije utovara i istovara goriva u plovni objekt, moraju se cijevne instalacije za protok goriva na predviđenim mjestima galvanski povezati radi odvođenja statičkog elektriciteta.

Član 141.

Ako se utovar i istovar tereta obavlja s plovnog objekta na sidrištu, moraju biti osigurana odgovarajuća sredstva za evakuaciju i spašavanje osoba na plovnom objektu.

Član 142.

Ovisno o vrsti tereta koji se utovaruje i istovaruje u plovne objekte, moraju se poduzimati mjere protupožarne zaštite uključujući i zabranu pušenja.

Mjere iz stava 1. ovoga člana, osigurava zapovjednik plovnog objekta i osoba koja rukovodi poslovima utovara ili istovara.

Član 143.

Utovar i istovar tereta mora se obavljati tako, da se osigura ravnomjerno opterećenje plovnog objekta i onemogućiti njegovo prekomjerno naginjanje.

Ako se utovar i istovar tereta zbog oblika i težine ne može obaviti na način propisan u stavu 1. ovoga člana, mora se stabilan položaj plovnog objekta osigurati punjenjem ili praznjenjem balastnih tankova plovnog objekta.

Član 144.

Utovar tereta ili istovar tereta na plovnom objektu mora se obaviti na način da ne nastupi oštećenje tereta ili dijelova plovnog objekta.

Pri utovaru ili istovaru tereta s plovnog objekta, ne smije se manipulacija s teretom obavljati na način da se teret povlači ili gura po skladišnim ili palubnim površinama.

Dopušteno opterećenje palube, međupalublja i dna teretnih skladišta mora biti označeno u N/m^2 .

Član 145.

Teret se na plovnom objektu mora uskladištiti tako da je osigurana potpuna stabilnost plovnog objekta u toku prijevoza tereta pod nepovoljnim uvjetima plovidbe.

Raspored tereta u skladištima plovnih objekata u odnosu na oblik, veličinu i težinu, određuje zapovjednik plovnog objekta ili druga ovlaštena osoba.

Član 146.

Za pružanje prve pomoći i spašavanje radnika povrijeđenih u unutrašnjosti skladišta plovnog objekta, organizacija koja obavlja utovar i istovar tereta, dužna je osigurati propisani sanitetski materijal i posebna nosila namijenjena za izvlačenje povrijeđenih radnika pomoću dizalice iz skladišta plovnog objekta.

Član 147.

Plovni objekti s opasnim teretom u luci, moraju biti spremni za brzo napuštanje luke u slučaju požara na plovnom objektu ili požara u luci ili zbog drugog iznenadnog događaja koji može izazvati opasnost za plovni objekt ili objekte u luci.

Mjere iz stava 1. ovoga člana osigurava zapovjednik plovnog objekta u suradnji s korisnikom luke.

Član 148.

Za vrijeme utovara i istovara tereta, ne smiju se obavljati drugi poslovi na plovnom objektu koji mogu ugroziti život i zdravlje radnika koji rade na utovaru i istovaru tereta.

Na plovnim objektima na kojima je utovaren opasan teret, ne smiju se obavljati radovi koji mogu dovesti do ugrožavanja tereta i plovnog objekta, odnosno života i zdravlja radnika i članova posade plovnog objekta.

Član 149.

Istovar tereta s plovnog objekta i manipulacija s istovarenim teretom na obali, mora se obavljati na način da se onemogući pad radnika, tereta ili transportnih sredstava u more odnosno vodu, da teret pri manipulaciji ne udari u plovni objekt privezan za obalu, i da ne dođe do povreda radnika koji poslove prihvaćanja tereta obavljaju na obali.

Sigurni uvjeti rada iz stava 1. ovoga člana moraju se osigurati tako, da slobodna širina pojasa između ruba obale i manipulativnog prostora s teretom na obali ne može biti manja od 1,8 m.

U pojasu iz stava 2. ovoga člana nije dopušteno odlaganje tereta ni pristup transportnim sredstvima.

Član 150.

Zbog utjecaja promjene vodostaja na rijekama te plime i oseke na moru, moraju se pri utovaru i istovaru tereta poduzimati mjere kojima se osigurava sigurnost radnika na radu i plovnih objekata.

Mjere iz stava 1. ovoga člana poduzimaju se naročito u vezi s izmijenjenim uvjetima priveza plovnog objekta uz obalu, prilagođavanja dizalica i drugih sredstava rada i opreme promijenjenim uvjetima nivoa obale i plovnog objekta, sigurnog pristupa radnika na plovni objekt u izmijenjenim uvjetima nivoa i drugim uvjetima koji mogu utjecati na sigurnost radnika na radu.

Član 151.

Utovar i istovar šlepova mora se obavljati na način kojim se osigurava siguran rad radnika i stabilnost plovnog objekta za cijelo vrijeme utovara i istovara tereta.

Ovlaštena osoba na plovnim objektima iz stava 1. ovoga člana dužna je odrediti način utovara i istovara tereta ovisno o vrsti i karakteristikama plovnih objekata.

Član 152.

Odredbe za utovar i istovar tereta u plovne objekte pomorskog prometa, na odgovarajući način se primjenjuju i na plovne objekte riječnog i jezerskog prometa.

Član 153.

Zapovjednik plovnog objekta ili druga ovlaštena osoba, dužni su prekinuti utovar i istovar tereta na plovnom objektu ako se obavlja na način kojim se ugrožava sigurnost posade i plovnog objekta.

Radnik koji rukovodi poslovima utovara i istovara tereta s plovnih objekata, dužan je zabraniti rad radnicima na utovaru i istovaru tereta, ako prijete opasnost za život i zdravlje radnika i oštećenju tereta.

13. Utovar i istovar tereta u zrakoplove

Član 154.

Pri radu na utovaru i istovaru tereta u zrakoplovne primjenjuju se pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom, posebnim propisima i pravilima za zračni promet.

Član 155.

Radnici koji obavljaju poslove na aerodromu, moraju se pridržavati propisa o sigurnosti zračnog prometa i pravila propisanih Uredbom o radu na zrakoplovnom pristaništu.

Član 156.

Pri obavljanju poslova utovara i istovara tereta na aerodromskoj platformi nije dopušteno pušenje, paljenje vatre ili rad s otvorenim plamenom i odlaganje predmeta koji mogu ugroziti sigurnost osoba i zrakoplova.

Član 157.

Radnici koji obavljaju poslove utovara i istovara tereta na aerodromu kada se radi obavljanja poslova kreću pristanišnom platformom i drugim površinama aerodroma (PSS, rulne staze i sl), dužni su za vrijeme obavljanja poslova nositi propisanu odjeću i obuću.

Član 158.

Utovar i istovar tereta smije se obavljati samo na aerodromskoj platformi određenoj za parkiranje zrakoplova.

Član 159.

Utovar i istovar tereta i snabdijevanje zrakoplova gorivom mora se obaviti prije ulaska putnika u zrakoplov, ako posebnim propisom nije određeno drugačije.

Član 160.

Rad na utovaru i istovaru tereta u zrakoplove mora se obavljati pod stalnim nadzorom i rukovođenjem određenog stručnog radnika - grupovode.

Član 161.

Ukrcavanje i iskrcavanje eksploziva i ostalih opasnih materija u zrakoplove mora se obavljati u skladu s posebnim propisima i uz prisustvo vatrogasaca.

Član 162.

Vlasnik zrakoplova dužan je odrediti i osposobiti za rad radnike za intervenciju u slučaju ekscenčnih situacija.

Radnici iz stava 1. ovoga člana moraju ispunjavati posebne uvjete utvrđene samoupravnim općim aktom zrakoplovne organizacije za obavljanje tih poslova.

Poslove iz stava 1. ovoga člana obavljaju radnici vlasnika zrakoplova po uputama i pod nadzorom za to određenog radnika.

Član 163.

Sredstva rada koja se koriste pri utovaru i istovaru tereta na aerodromskoj platformi i u skladištima kao što su teretna platforma, teretna i »doly« kolica, dizalice, samohodne pokretne trake, traktori za vuču, tegljači aviona, skladišni i regalni posluživači i dr. moraju se koristiti u skladu s uputstvima proizvođača, a prema samoupravnom općem aktu organizacije koji regulira sigurne uvjete rada i način manipuliranja teretom u odnosu na specifičnosti prostora za prijevoz tereta kod različitih tipova zrakoplova, te vrste, veličine, težine i težišta tereta koji se utovaruje i istovaruje.

III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 164.

Na dan stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaje primjena odredaba Pravilnika o higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama pri lučko-transportnom radu (»Službeni list SFRJ«, br. 14/64) i Pravilnika o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila (»Službeni list SFRJ«, br. 17/66) koji su na temelju člana 85. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, br. 19/83 i 17/86) primjenjivani kao propisana pravila zaštite na radu.

Član 165.

Korisnici sredstava rada iz člana 2. i 3. ovoga pravilnika dužni su uskladiti stanje oruđa za rad i izgrađenih

investicionih objekata s odredbama ovoga pravilnika u roku 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga pravilnika.

Organizacije koje projektiraju i izrađuju sredstva rada iz člana 2. i 3. ovoga pravilnika, dužne su postupati po odredbama ovoga pravilnika danom njegovog stupanja na snagu.

Član 166.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana nakon objave u »Narodnim novinama«.

Broj: 01-703/1-1986

Zagreb, 22. listopada 1986.

Predsjednik
Republičkog komiteta
za rad i zapošljavanje
Zorka Bilalović v. r.

580

Na temelju člana 18. stava 1. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, br. 19/83) Republički komitet za rad i zapošljavanje na svojoj sjednici održanoj 22. listopada 1986. godine, donio je

PRAVILNIK o zaštiti na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se pravila zaštite na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala.

Pod sličnim materijalima, u smislu ovoga pravilnika, podrazumijevaju se sve vrste drvnih ploča vezanih sintetičkim i mineralnim vezivom kao što su: iverice, vlaknatice (ekstratvrde, tvrde, polutvrde i izolacione), furnirske ploče (šper-ploče), stolarske ploče (panel-ploče), iverasti otpresci, oplemenjene iverice i vlaknatice, dekorativni laminati, ploče od pluta, briketi od drveta kao i ostali materijali koji se obrađuju strojevima za mehaničku preradu i obradu drveta.

Član 2.

Pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom dužne su primjenjivati organizacije koje projektiraju i izrađuju sredstva rada za mehaničku preradu i obradu drveta i sličnih materijala, kao i organizacije i poslodavci koji obavljaju poslove mehaničke prerade i obrade drveta i sličnih materijala.

Član 3.

Pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom dužne su primjenjivati i organizacije koje projektiraju, izgrađuju i rekonstruiraju investicione objekte u kojima se obavljaju poslovi mehaničke prerade i obrade drveta i sličnih materijala.

Član 4.

Pravila zaštite na radu koja nisu utvrđena zakonom, ovim pravilnikom, drugim pravilnicima, standardima i tehničkim normativima, dužne su osigurati organizacije i poslodavci primjenom priznatih pravila zaštite na radu.

Član 5.

- Pravila zaštite na radu koja se odnose na:
- korištenje osobnih zaštitnih sredstava,
 - osposobljavanje radnika za rad na siguran način,